

Kommunstyrelsen
Trelleborg

Traditionsbundet väljer en svensk kommun att exploatera/kremera produktiv bördig åkerjord, skända generationers mödor, gå bärsärkagång över oersättlig/ovärderlig matjord den jord som klassas som vår allra bördigaste i landet. Det sker med stöd av den undantags/domedags paragraf som säger att: Brukningsvärd åkermark får tas i anspråk.....en paragraf som befriar ansvariga politiker/tjänstemän från all form av rättslig prövning. Friar från ansvar för ett av historiens allvarligaste "framtidsmiljöbrott" åkerjordsexploatering. En mångtusenårig gåva/resurs som är grunden till hela mänsklighetens möjlighet att utvecklas föda generation efter generation gett kraft och energi fram till dagens "välflärd" där vi står utlämnade inför den förödelse vi åstadkommit. Det är så att säga inte läge att göra "vågen". Tyvärr är en förändring i tankar ord eller gärning för att begränsa/stoppa detta oansvariga jordrofferi ej inom synhåll, även om Jönköpings kommun är ut och röstfiskar med miljövänlig retorik vad gäller exploatering av åkerjord. Politik är ju som alla vet den "verbala matarkabeln mellan halvsanning och direkt lögn" så deras retorik/vision landar säkert i stå. Regeringar, riksdagens ledamöter, och styrelser i landets kommuner kommer och går som de står, tanklösa okänsliga/okunniga om åkerjordars rätta värde. Cyniskt förs den brända jordens politik, år för år begränsas våra och världens tillgång på bördig åker/matjord. Det är svårt att ta till sig då varningar följ oss sen N.S. Shaler lyfte på locket (1896). 50 ha bördig åkerjord planeras att skändas i Trelleborg för något så simpelt som ett fängelse, politisk tanklöshet när den är som sämst, och som "Greta uttryckt" borde vi alla skämmas. Aldrig har det varit så enkelt att ta till oss tekniska framsteg, välgrundad forskning och samhällsutveckling i olika former om vad som händer i den stora världen. Endast ett litet enkelt "klick". Exploatering av åkerjordar är trots denna möjlighet till information 0 prioriterad i våra miljödebatter då den inte finns med på någon politikers agenda. Ofattbart och för framtiden en cynisk nollvision.

En liten flicka i närområdet har i dagarna lärt sig att stå på egna ben och har således många steg fram till sin 80 årsdag (2100) in i en oviss framtid. Vår statsminister använder ofta i sin retorik ord som "ingångsvärde" men åkerjordsrofferiet har inget värde att lämna vidare till kommande generationer. Det är oförsvarligt men ej förvånande då vi alla i "välflärdstiden" blivit till genuina iskitare, tagit till oss dagen moderna ideologi – jag mig och mitt-. I vårt rättssamhälle ingår inga möjligheter för medborgare att överklaga osunda beslut som -åkerjordsexploatering- därtill är maktstrukturen för starkt förankrad vid sin odemokratiska position, att för alltid vara befriad från ansvar och rättslig prövning. Vad säga: Personligen tror jag att dagens urbaniserade människor -vi alla- i den moderna världen med grumliga omdömen och av "välflärd" svedda sinnen har förlorat det ytterst lilla intellekt som krävs för att förstå att: Produktiv bördig åker/matjord är mänsklighetens hela historia vardag och framtid.

Nils-Åke Hellström
Tunnbindartorp 1

63518 Husby-Rekarne 26/2 - 21

Våra lagar och paragrafer gällande hushållning med naturresurser, såsom Skog, Åker, Ängs och Hagmarker.

1§ Marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt skall användas så att en från ekologisk, social och samhällsekonomisk synpunkt långsiktig god hushållning främjas.

1§ Mark och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov.

1§ Jord och skogsbruk är näringar av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

1§ Mark och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa.

1§ Naturen utgör en nationell tillgång som skall skyddas och vårdas. Den är tillgänglig för alla enligt allamansrätten.

1§ Tåkt av sten, grus, sand, torv, jord eller andra jordarter för annat ändamål än markinnehavarens husbehov får ej ske utan länstyrelsens tillstånd.

1§ Även inom övriga delar av kommunen där jordbruket har en framträdande roll bör stor restriktivitet iaktas beträffande ianspråktagande av åkermark för bebyggelse. Gennerellt bör restriktivitet iaktas beträffande ianspråktagande av jordbruksmark för bebyggelse. Stark restriktivitet mot ny bebyggelse bör tillämpas på eller i anslutning till brukningsvärd jordbruksmark inom dominerande åkerområden och där jordbruket spelar en framträdande roll.

1§ Det framstår nu som en viktig tillgång för samhället- nu och för framtiden- att det finns kvar större områden som är relativt opåverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön och som således inte skärs sönder av stora trafikleder eller kraftledningar eller är påverkade av buller och andra miljöstörningar. Att större sammanhängande landsbygdsområden kan skyddas från mera betydande ingrepp och miljöförändringar är av värde bl.a. för jord och skogsbruket och för de människor som är verksamma på landsbygden.

1§ Naturvården är en statlig som kommunal angelägenhet. Länstyrelsen har att verka för naturvården i länet. Statens naturvårdsverk har överinseende över naturvården i riket. Lag (1967:377).

Hur kremeras våra bördiga åkerjordar mest effektivt!

Motorvägsbyggen

Järnvägsbyggen

Hyreshus/villabyggen

Förbifarter/kringleder

Industriområden

Kraftledningsgator

Solcellsparker

Vindkraftparker

Mineralprospektering

Flygfält

Golfbanor

Granplantering

Energiskogsplantering

Kyrkogårdar

Militärfält

Köpcentran

Spridning av rötslam

"Om inte människorna kan finna ett sätt att behandla jorden som skyddar livets källa, kan vi vänta oss att det kommer en tid - den må vara långt avlägsen, men dock klart skönjbar - då vårt släkte, efter att ha odslat bort sin arvedel, så småningom försvinner från jorden på grund av den ödeläggelse det åstadkommit."

N.S. Shaler vid Harvard University
år 1896

"Av de begränsade faktorena är det kapitalistiska systemet en av de mest ruinerande - och detta är en av de allvarligaste anmärkningar som kan riktas mot det. Över hela världen används marken inte för att producera den skörd som den på lång sikt bäst passar för, utan för att ge så stor avkastning i reda pengar som möjligt, så billigt som möjligt och så snabbt som möjligt - det system som industrimännen prisar.

Jorden sköts med andra ord på basis av de ekonomiska lagarna och utan hänsyn till de fysiska och biologiska lagar som gäller för dem. Människan inbillar sig att vad som passar för industrin också nödvändigtvis måste passa för jorden, detta kan visa sig vara historiens dyrbaraste misstag."

William Vogt USA 1948.

"Folket kämpar som sagt, inte om luftens syre eftersom det finns i obegränsade mängder, utan om sådana resurser som är väsentliga för försörjningen men av vilka tillgångarna är eller antas vara begränsade, t.ex. bördigt land."

Rosin 1953.

"Denna skrift är författad under intryck av den pessimism som under senare år blivit alltmer märkbar bland ansedda forskare och skribenter, då det gäller jorden och jordbruket. Att förhållandena inom jordbruket, all kulturs grundval, är allvarliga och erbjuder nästan överskådliga problem är ställt utom allt tvivel."

Ole Bagge Olsen 1956.

"Vi måste ställa upp ett djärvt mål. Inom ett årtionde skall inga barn gå till sängs hungriga, och inga familjer skall behöva oroa sig för sitt dagliga bröd, och ingen människa skall hämmas i sin utveckling av undernäring....."

Henry Kissinger 1974

"Befolkningen ökar medan MATJORDSLAGRET minskar."

Lester Brown 1989
Worldwatch Institute.

"Utsikten att öka den odlade arealen under 90-talet är små därför måste hela produktionsökningen skapas genom att produktiviteten på den befintliga åkermarken höjs."

Lester Brown 1993
Worldwatch Institute.

"Mark-Planminister Görel Thurdin har i dag informerats av Sandra Postel, Worldwatch Institute, om det försämrade läget för världens betes-åkermarker, skog, fiske, samt om befolkningstillväxten i Världen."

TT nyheter 10/2 -94 kl 1500.

"I dag bedriver vi inte jordbruk på ett hållbart sätt någonstans i världen." Bo Dockered okt- 95

I den kommunöversikt som nyligen antagits av kommunfullmäktige har jordbruks- och miljöintressen fått stort utrymme.

Kommunalråd Jan-Erik Andersson Eskilstuna 25/9-90

Visst är åkerjorden en av våra stora tillgångar, och visst måste den bevaras.

Stadsarkitekt Björn Malmsten Eskilstuna 20/9 -90

Visserligen ianspråktas jordbruksmark delvis, vilket naturligtvis kan bli problem. Därför är det viktigt att vi med kraft försvarar de jordbruksområden som pekas ut i översiktsplanerna, och ger dem möjligheter att bibehållas.

Kommunordför; Lars Linder Eskilstuna 15/1 -91

En av syftena med den livsmedelpolitiska reformen är att få en bättre miljö, ett mer varierat odlingslandskap, en ökad genetisk mångfald och ett bevarande av landskapets kulturvärden.

Jordbruksnämster Mats Hellström 14/3 -91

Vår strävan är att göra kloka satsningar på infrastrukturen, där befintliga vägar och satsningar på järnväg och miljövänliga transporter får företräde.

Mark-planminister Görel Thurdin 3/10 -93

Det varierande kulturlandskapet är en viktig nyttig och vacker del av landets landskapsbild. Från politiskt håll kommer vi att värna den särprägel, med eller utan ett EG-medlemskap.

Mona Sahlin maj -93

Sverige har goda förutsättningar för ett livskraftigt och uthålligt jordbruk. Det vi måste verka för är att inte marken "cementerats" så att stora natur- och produktionsvärden går till spillo. Det innebär inte stopp för nya vägar eller företag. Det innebär en utbyggnad där miljöhänsyn tas på allvar.

Miljöminister Olof Johansson 11/6 -93

Om det betyder att åkermark kommer att utnyttjas för vägändamål så sker det med stor vördnad från vår sida.

Kjell Carlbom Vägverket Eskilstuna 13/5 -93

Ett miljöskyddsprogram har utarbetats i samråd mellan flera förvaltningar. Detta har antagits av kommunfullmäktige. Däri ingår ett åtgärdsprogram som bland annat syftar till att bevara den natur vi har inom kommunen.

Miljöinsp; Liselott Sjöholm Malmö 16/7 -93

En viktig fråga är hur vi ska kunna förvandla jordens avfall till en resurs. Det är nödvändigt om vi ska klara livsmedelsförsörjningen i världen.

Birgitta Dahl Nov: - 94

Epoken med nya vägsträckningar över jungfrulig mark är ett avslutat kapitel.

Kommunikationsminister Ines Uusmann RadioVäst -94

Ett grönt tänkande är nödvändigt för att människan ska kunna fortleva på jorden. Ekonomisk tillväxt och utveckling måste utformas så att vi inte äventyrar framtida generationers livsmöjligheter, och rätt till god miljö.

Göran Persson 17/8 -94

Ett ökat medvetande om vårt ansvar och kunskaper för att kunna ta hänsyn till miljön är viktigt att eftersträva.

Skolminister Beatrice Ask 16/5 -94

Jag har vid ett flertal tillfällen påpekat vikten av att främja "biosamhälle -ett kretsloppssamhälle som bevarar och cirkulerar naturresurser."

Jordbruksminister Karl-Erik Ohlsson 16/9 -94

Från Naturvårdsverket delar vi uppfattningen att åkermarken är en mycket värdefull resurs som det är viktigt att bevara i odlingsbart skick.

Martin Henriksson Naturvårdsverket 18/11 -94

Europarådet har utlyst 1995 till naturvårdsår och över 40 länder planerar olika alternativ. Sverige har valt odlingslandskapet som tema.

Nov:-95

Vi måste göra som indianerna, skörda i stället för att exploatera marken. Det budskapet framförde lantbrukare Anders Palm på ett seminarium i riksdagen om global livsmedelsförsörjning på ekologisk grund.

Nov; -95

Med anledning av omläggningen av jordbrukspolitiken och Sveriges inträde i EU pågår på kulturdepartementet, tillsammans med framför allt Miljö- och Jordbruksdepartementet, arbeten som syftar till att bevara och skydda åkermark och hela det Svenska landskapet.

Margot Wallström 2/2 -95

LRF har gett hög prioritet åt frågan om ökat skydd för åkermark enligt lagen om hushållning med naturresurser.

LRF ordför; Hans Jonsson 28/11 -95

Jordbruket ska bedrivas så att det bidrar till att bevara värdefulla delar av flora och fauna i odlingslandskapet. Det är självklart även viktigt att begränsa utbyggnaden av nya vägar.

Miljöminister Anna Lind 3/7 -96

Vägar kan innebära ingrepp i natur och odlingsmark. Vad gäller åkermark har vi i dag snarast överkapacitet.

Landshövding Ulf Adelsohn 5/11 -96

Sverige ska vara en pådrivande internationell kraft, ett föregångsland i strävan att skapa ett hållbart samhälle. Det krävs aktiva medborgare men också en tydlig politik för att befrämja ett ökat kretsloppssamhälle.

Statsminister Göran Persson okt; -96

Miljövänner och miljökritiker ska vara med och driva på i miljöfrågor.

Miljöminister Anna Lind 16/12 -96

Jag tror att vi i framtiden inte kommer att bygga jätteprojekt längre, utan vi kommer att lappa och laga på befintliga system i mycket mycket högre grad än vi gjort hitintills, och jag tycker det är bra, för största delen av Sveriges vägar består av asfalterade kostigar, och så ska det vara i framtiden också för det vore kapitalförstöring att inte satsa på det som redan finns, och av miljöskäl, för så fort du bygger ett alldeles nytt stråk så måste man ju veta att det handlar om intrång och att man förstör kultur- naturmiljöer. Det är inte bara det att man öppnar för ny trafik utan det är även en befintlig miljö som blir påverkad.

Kommunikationsminister Ines Uusmann

Sveriges Radio P1 26/2 -97

Närmare 40 procent av världens jordbruksareal är nästan obrukbar på grund av erosion och näringsbrist. Det visar en studie som det internationella livsmedelsforskningsinstitutet IFPRI genomfört. Juni år 2000.

Hur jordbruksmarken ska hanteras är ingen jordbruksfråga. Det måste vara en fråga för hela samhället. Så sammanfattar professor Ole Reiter vid SLU i Alnarp sin ståndpunkt när förödelsen av Sveriges bästa åkermark i måndags diskuterades på ett seminarium i Alnarp. Februari år 2002 .

Räcker åkermarken till både livsmedel och energi? Debatten rasar för fullt Världen över. Forskare vid University of Illinois såg att det saknades kunskap kring hur utvecklingen av ett ökande välstånd påverkade situationen. Land Maj år 2008.

Priserna på jordbruksmark stiger globalt. Fastighetsbolaget Knight Franks prisindex över jordbruksmark visar på en årlig 10-procentig ökning i stora jordbruksländer som Brasilien, Argentina, USA och Storbritannien. Jon Rogers, känd för sina lyckade råvaruinvesteringar, utnämnde jordbruk till den hetaste placeringen när han besökte Sverige för några veckor sedan. Oktober år 2011.

Förenta Nationernas mat- och jordbruksorgan FAO, har utsett 2015 till matjordarnas år. Varje år försvinner ca 10 miljoner hektar odlingsmark motsvarande 30 fotbollsplaner i minuten. Som boven i dramat utpekas industrijordbruket och dess användning av kemikalier, konstgödsel, monokulturer, tunga maskiner och intensiv djuruppfödning. Land Dec- år 2015

Med en växande befolkning och en kraftig minskning av jordbruken i landet kan USA få problem att producera mat i framtiden. De jordbruk som återstår i dag kommer att vara borta till 2040 om vi inte gör något nu säger John Plooff, ordförande för America Farmland Trust. Juni år 2018

I helgen avslutades det i Rom internationella mötet med deltagare från 170 länder som gällde den biologiska mångfalden för fisket, våra skogar och jordbruk.

TT nyheter 2/3 år 2020.

"Vi i västerlandet har aldrig på ett riktigt sätt gjort upp räkningen över vår förvaltning och redovisat vårt gränslösa slöseri - de verkliga kostnaderna i skogar, kubikmeter vatten, hektar åkerjord och ton mineraler. Naturen känner inte vid vår procentkalkyl och våra abstrakta penningvärderingar. Det är de absoluta talen som är avgörande såsom de föreligger i ödelagda arealer, förorenade vattendrag, utrotade växter och djur samt i torrlagda eller försumpade områden. Västerlandet har aldrig fått kredit och debit att gå ihop, och framtidens svårigheter blir sannolikt störst för oss, som just nu genomlevt vårt gyllene århundrade, under vilket vi sorglöst förslösat så mycket av våra egna och andras naturtillgångar i förtröstan på att vi alltid skulle behålla förstahandsrätten till andras rikedomar. Denna låtsaslek kommer att stå oss dyrt."

"Västerlänningen måste lära sig arbeta med inte mot naturen, vi måste se oss själva som medlemmar av ett väldigt ekosystem och göra klart för oss att människan inte är herre, men ej heller slav, en allsmäktig mänsklighet bär dock fröet till sin egen undergång. Naturens sinnrikhet och fint avvägda samspel mellan allt levande, reser sig som en mäktig gudomlig ram, vars struktur inte ostraffat kan sönderbrytas eller raseras. Vår tragik är dock att i det ögonblick vi börjar varsna nödvändigheten av en sådan nyorientering, i tänkande som handling, står vi inför våldsamt stigande anspråk, i verkligheten utan motstycke i världshistorien."

Professor Georg Borgström.

Georg Borgström var professor i livsmedelsforskning och ekonomisk geografi vid Michigan University USA, och vida känd auktoritet på världens försörjningsfrågor inte minst för svensk publik genom en rad uppmärksammade radioföredrag, artiklar och böcker.

SYD

Staden tar bästa jorden

SEMINARIUM I ALNARP

Sedan 1960 har 13 000 hektar skånsk åkermark förvandlats till stad och vägar. Många oroliga röster hördes när frågan diskuterades i Alnarp.

– Hur jordbruksmarken ska hanteras är ingen jordbruksfråga. Det måste vara en fråga för hela samhället.

Så sammanfattade professor Ole Reiter vid SLU i Alnarp sin ståndpunkt när förordelsen av Sveriges bästa åkermark i måndags diskuterades på ett seminarium i Alnarp. Ett 40-tal forskare och representanter för bland annat kommuner, LRF, länsstyrelsen och livsmedelsindustrin deltog. Bakgrunden var den rapport som Länsstyrelsen i Skåne nyligen presenterade – "Skånes värdefulla jordbruksmark". I den konstateras bland annat att sedan 1960 har 13 000 hektar av Skånes – och därmed Sveriges – bästa jordar tagits i bruk för stadsbebyggelse, vägbyggen och annan infrastruktur.

Det rör sig om klass 8–10-jord, alltså åkerkvalitet som inte finns någon annanstans i Sverige, och som även internationellt sett håller en mycket hög klass. Omräknat i procent är det dock endast 7 procent av de svenska klass 8–10-jordarna som bebyggts från 1960 till i dag. Med tanke på den intensiva bebyggelseexpansion som skett i Skåne under dessa fyra decennier må 7 procent inte låta så mycket.

– Men det är väldigt mycket och man måste betänka att mycket av den bebyggelse som uppfördes före 1960 sannolikt också ligger på klass 8–10-jord, säger kulturgeografen Nils Lewan, en av debattörerna.

Gösta Regnell från Region Skånes miljöenhet angav ett annat mått på hur utbyggnadstakten förändrar landskapet:

– Fortsätter urbaniseringen i den här takten har vi byggt bort all åkermark om 600 år.

För den som tänker på kommande generationer är ett sådant argument naturligtvis intressant. Den som väljer ett kortsiktigare synsätt kan säga att hela Europa lider av kraftig överproduktion inom jordbruket. Varför då inte tillåta golfbanor, hus- och vägbyggen på skånska kvalitetsjordar och importera maten från Polen i stället?

– Överproduktionen kan vara tillfällig och inom några år kan vi ha brist på mat i Europa stället, säger LRF Skånes Mats Hansson.

De bästa överlever

Överhuvudtaget får man räkna med en avreglerad Europamarknad och fri och hård konkurrens den dagen EUs gemensamma jordbrukspolitik CAP till sist har skrotats. Det lär vara långt dit, men den dagen kommer.

– Och på en avreglerad marknad är det de bästa jordarna som kommer att överleva, säger Mats Hansson som, liksom flera av debattörerna, önskade att hanteringen av

Skånska åkrar försvinner

Utbyggnaden av tätorter och vägar har gått långt åt den goda åkermarken i Skåne. Tillsammans med ambitioner att skydda den.

Sedan 1960 har 13 000 hektar åkermark förvandlats till stad och vägar. Det är en stor mängd åkermark som försvinner. Det är en stor mängd åkermark som försvinner. Det är en stor mängd åkermark som försvinner.

Ur Lantbruk nummer 49 2001.

den bästa jordbruksmarken skulle upphöjas till riksintresse i Naturresurslagen. På så sätt skulle planerare och beslutsfattare inom både näringsliv och myndigheter tvingas tänka sig för ytterligare innan man drar nästa motorväg över någon av Europas bästa åkrar.

Från SLU betonade Ole Reiter vikten av mer kunskap kring hur skogs- och åkermarken används. Han ville också väcka fler frågor om vilken roll landsbygden överhuvudtaget ska spela i framtiden, där den å ena sidan blir ett slags sovstad åt långpendlande utflyttade stadsbor, å andra sidan riskerar att förslummas och förslas.

Ole Reiter fiskade flitigt efter sponsorer till ett slags framtida landsbygdsobservatorium där SLUs forskare i samverkan med andra skulle kunna öka kunskapen om landsbygdens roll – inte bara som skogs- och jordbrukslandskap utan också som rekreatiomsområde och så vidare.

Kulturgeografen och docenten Nils Lewan fnös en smula

åt talet om behovet av ökade kunskaper. Han menar att kunskapen finns. Det gäller bara att sprida den.

– Mer mod och handling! Det är vad som behövs! sade Nils Lewan.

Istid ger hopp

Helhetsintrycket av seminariet på Alnarp är att de flesta är eniga om att åkermarken måste få ett bättre skydd. Men känslan av enighet är bedräglig, menar Nils Lewan:

– De som valt att inte komma hit i dag ser inga problem. Jag tänker på en del av Region Skånes folk och på politiker i allmänhet.

Enligt Nils Lewan är det hög tid att rädda den bästa åkermarken som finns kvar. Den som redan täcks av motorvägar och köpcentra går inte att återfå.

– I lyckligaste fall kan de förstörda åkrarna förnyas i samband med nästa istid, konstaterar Nils Lewan.

Lars Mogensen

landlantbruk@lrfmedia.lrf.se

08-787 56 19

Slå vakt om åkermarken – den behövs för lantbruket

Torkan sommaren 2018 borde vara en väckarklocka. Det räcker inte med att varje hushåll ska kunna klara sin matförsörjning i en vecka. Vad händer om krisen skulle vara mer än en vecka eller om det på grund av klimatförändringar eller av andra orsaker blir brist på baslivsmedel i världen?

Svenskt jordbruk klarar i dag inte att producera tillräckligt med mat för att försörja vår befolkning. Vi importerar ungefär hälften av vår mat och det är inte bara kaffe, te och exotiska frukter. Importen av sådant som vi själva kan producera har ökat kraftigt och uppgår i dag till närmare en tredjedel av vår konsumtion. Förra året svarade importen för 36 procent av köttkonsumtionen, 28 procent av spannmålen och 34 procent av ägg och mejerivaror. Det är en oroande utveckling eftersom det tar lång tid att vända trenden.

Mot denna bakgrund känns det helgalet att låta köpcentra, bostäder och industriområden breda ut sig på god åkermark när det i de allra flesta fall finns annan mark att ta i anspråk. Skyddet av jordbruksmarken är reglerat i lag (3 kap. 4 § Miljöbalken). Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Problemet är att många kommuner planerar och beslutar som om de inte kände till denna stopp-regel. Men genom ett antal domar i

Mark- och miljööverdomstolen under det senaste året har rättsläget klarnat. De prejudicerande domarna anger bland annat ...

... att "brukningsvärd jordbruksmark" inte endast omfattar de bördigaste jordarna utan gäller i stort sett all jordbruksmark, även om den inte brukas just för tillfället. Brukningsvärd jordbruksmark är inte bara åkermark utan också betesmark.

... att detaljplaner på jordbruksmark upphävs med motiveringen att det saknats utredning av möjliga lokaliseringalternativ.

... att byggnadslov till vindkraftverk, som är ett "väsentligt samhällsintresse", har upphävts då domstolen bedömt att annan mark skulle kunna användas i stället.

... att de ärenden som prövats i högsta instans inte bara ligger i södra Sverige

... att högsta instans haft en mer restriktiv bedömning av exploatering av jordbruksmark än underinstanserna.

Varför exploateras jordbruksmark mot bättre vetande? I en del fall kan det vara gamla detaljplaner som inte utnyttjas förrän nu. Då är det som regel för sent att engagera sig. Men i övrigt är det viktigt att klargöra för kommunen att jordbruksmarken är en resurs som behövs för vår framtida matförsörjning. Att exploatera jordbruksmark är ofta det kortsiktigt billigaste alternativet. Säljaren av

jordbruksmarken får bra betalt och motsätter sig inte. Vi behöver inse att tiderna har förändrats. Sveriges befolkning ökar samtidigt som vår egen förmåga till livsmedelsförsörjning försämras. Den snabba ökningen av skördarna som vi hade under 1970- och 1980-talen gäller inte längre. Vi måste också ta höjd för vad klimatförändringarna kan komma att innebära för jordbruket.

Därför bör kommunerna ompröva sina översiktsplaner och så långt möjligt se till att jordbruksmarken bevaras. Plan- och bygglagen bör ändras så att länsstyrelserna får rätt att ingripa mot en plan som strider mot reglerna i Miljöbalken om jordbruksmark.

Länsstyrelsernas arbete med regionala livsmedelsstrategier ska inte främst gälla att lansera exklusiva svenska delikatesser på världsmarknaden utan de regionala förutsättningarna för långsiktigt hållbar produktion av livsmedel bör stå i fokus. Jordbruksverket borde ha en mer aktiv roll när det gäller att slå vakt om jordbruksmarken och stödja kommunerna i detta sammanhang.

Alla som känner ansvar för vår framtida livsmedelsförsörjning har skäl att reagera mot en oförnuftig exploatering av jordbruksmark. De senaste årens rättsfall visar också att det lönar sig att överklaga.

Arne Joelsson
Föreningen Den Goda Jorden

2019

"Det är den allmänna bristen på förståelse och intresse för vårt kulturarv som skrämmer. Jag är smärtsamt medveten om att det småskaliga och levande öppna landskapet inte kommer att finnas länge till. Detta får inte tolkas som ett uttalande med sentimentala förtecken, jag konstaterar bara faktum. Mitt stora privilegium att ha fått ta del av den sista bondens landskap känns trots allt som en fantastisk gåva."

Björn Gidstam
Småländska Bilder - 1994.

Sept. -2020

Historiskt beslut mot byggen på åkermark

Jönköpings kommun har beslutat om en omedelbar ändring av planeringsinriktningen med utgångspunkten att inte bygga på åkermark.

Kommunen har enats om ett nytt styrdokument som tar ställning mot byggnation på åkermark.

– Vi har inte handskats med jordbruksmarken korrekt tidigare och det har saknats tydliga riktlinjer, trots miljöbalk, för hantering av jordbruksmark i exploateringsärenden. Det ska det nya styrdokumentet ändra på, säger kommunalråd Mona Forsberg (S) till Land Lantbruk.

De beslut som i dagsläget finns om

byggnation på marken kommer att fullföljas men en ny översiktsplan ska tas fram med alternativa platser för exploatering. Skogsmark är ett exempel.

Undantaget M och KD står alla åtta partier i kommunfullmäktige bakom de nya riktlinjerna. Frågan har även drivits av LRF. Göran Locking, ordförande i Jönköpings kommungrupp, är glad över beslutet och den breda politiska uppslutningen. Nu hoppas han att fler kommuner följer exemplet.

– Att en relativt stor kommun som vår tar ett så tydligt ställningstagande bidrar till debatt och förhoppningsvis att fler tar efter. Det är viktigt för att trygga vår framtida livsmedelsförsörjning, säger han.

Kristina Hansén

